

Interesse møte RAMP

Medvirkningsmøte om regional areal- og mobilitetsplan i
Oslo og Akershus

23. september 2025, Lillestrøm

Velkommen

- Planprosessen er i gang!
- Regional plan skal oppdateres, tilpasses ny geografi, oppdatert kunnskap om utviklingsmønstre, nye internasjonale og nasjonale mål og føringer
- Regional planlegging handler om å ta felles grep om utviklingen

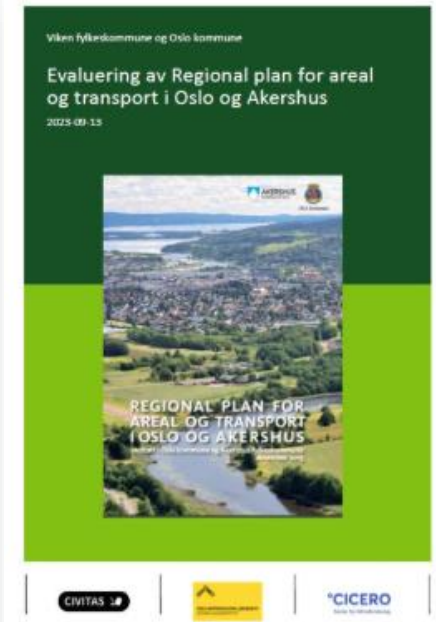
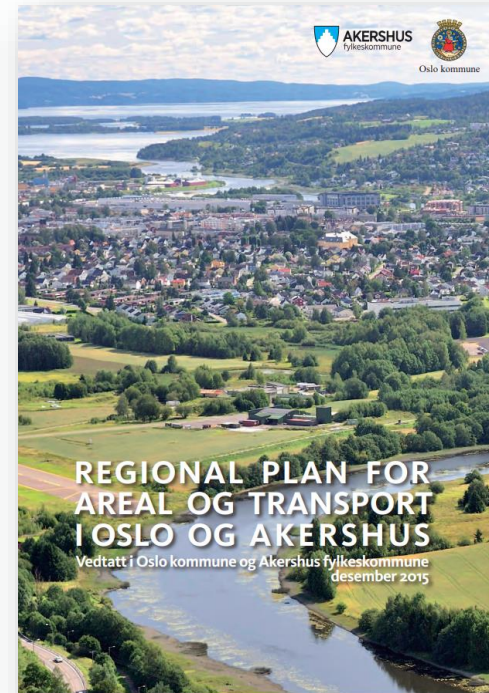

Dagens agenda

Når	Hva	Hvem
10.00	Velkommen! Om den regionale planen	Linda Karlsen Duffy, fylkesdirektør plan, Akershus fylkeskommune
10.15	Planprosessen foran oss	Hege Arnesen, leder plansekretariatet
10.30	Hvordan nå målene – scenariotenking	Gruppearbeid ved plansekretariatet
11.30	Pause	
12.00	Regional senterstruktur	Gruppearbeid ved plansekretariatet
13.00	Vekst vs. vern	Gruppearbeid ved plansekretariatet
14.00	Takk for i dag	

Gjeldende ATP og evaluering

- Betydelig befolkningsvekst – RP-ATP ble utarbeidet med mål om å håndtere den fremtidige veksten på en bærekraftig og strukturert måte.
- Bidratt til forutsigbarhet og måloppnåelse på arealsiden
- Mindre effekt på samferdselsinvesteringer
- Variasjon i oppfølging og eierskap hos ulike aktører
- Strategisk kart og detaljeringsnivå bør bestå

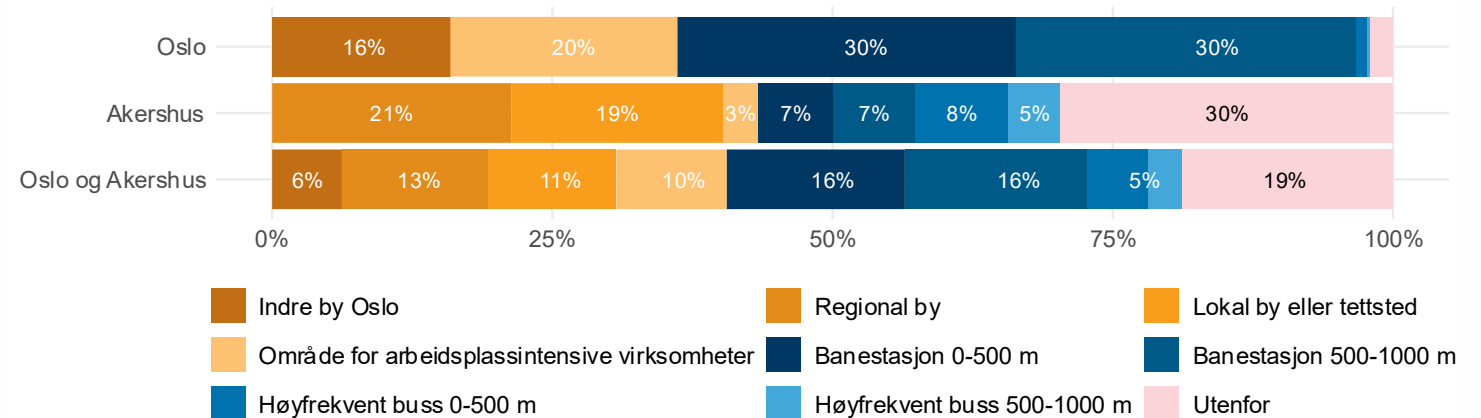

H2 – Hva forteller indikatorrapporteringen oss?

- Boligutbyggingen finner i stor grad sted i de prioriterte vekstområdene, men når ikke målene om 80/90 prosent i de fleste kommuner
- Det fortettes i mange prioriterte vekstområder, og spesielt i de regionale byene Jessheim og Lillestrøm
- Det er stor forskjell på utviklingen og måloppnåelse mellom bybånds-kommunene og kommunene utenfor bybåndet
- Vi ser veldig liten endring i andelen arbeidsplasser som ligger i de prioriterte vekstområdene
- Klimagassutslippene fra personbiler har gått kraftig ned, mye på grunn av elbiler. Utslippene fra næringstransport har ikke gått ned.

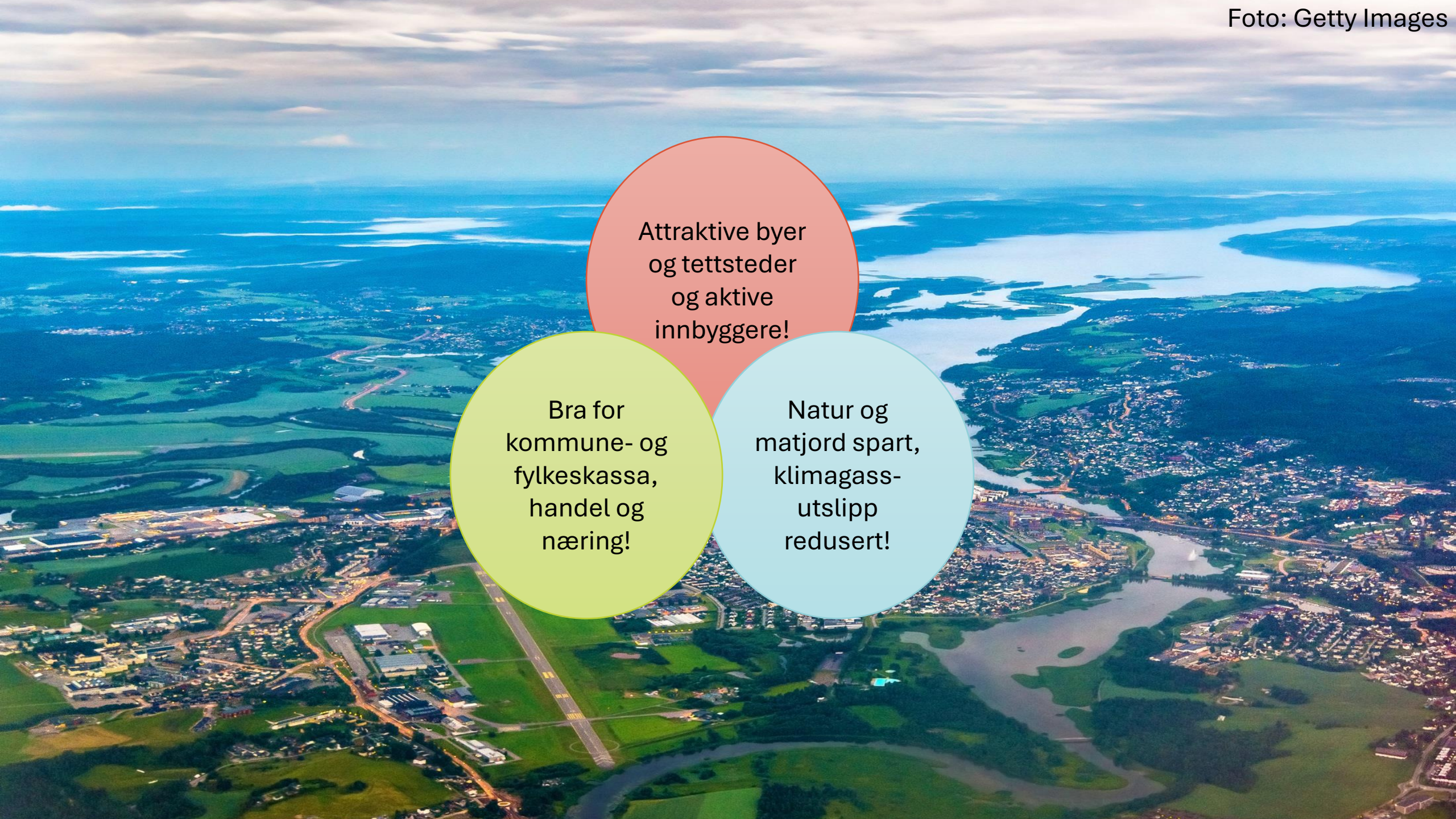
Over 80 prosent av alle nye boliger i Oslo og Akershus i 2023-24 ligger innenfor anbefalt gangavstand

Nybygde boliger 2023-24, prosentandel innenfor og utenfor gangavstand.

Samfunnsflokker

An aerial photograph of a coastal town, likely in Norway, showing a mix of urban development, green fields, and a large body of water. Overlaid on the image is a Venn diagram with three overlapping circles. The top circle is red and contains text about attractive cities and active residents. The bottom-left circle is yellow and contains text about benefits for municipalities and businesses. The bottom-right circle is light blue and contains text about nature, farmland, and reduced greenhouse gas emissions.

Attraktive byer
og tettsteder
og aktive
innbyggere!

Bra for
kommune- og
fylkeskassa,
handel og
næring!

Natur og
matjord spart,
klimagass-
utslipp
redusert!

Hvordan planarbeidet er lagt opp

Plansekreteriatet

- Toril Skovli (samferdsel, afk)
- Hege Arnesen (leder, plan, afk)
- Marianne Bismo (plan, afk)
- Lise Weltzien (PBE, Oslo)
- Ole Tollersrud (plan, afk)
- Mari Olimstad (PBE, Oslo)
- Torstein Throndsen (PBE, Oslo)

- Hjemmeside i ny drakt:
- www.plansamarbeidet.no

Foto: Ida Rydeng, Oslo kommune

Planprogram

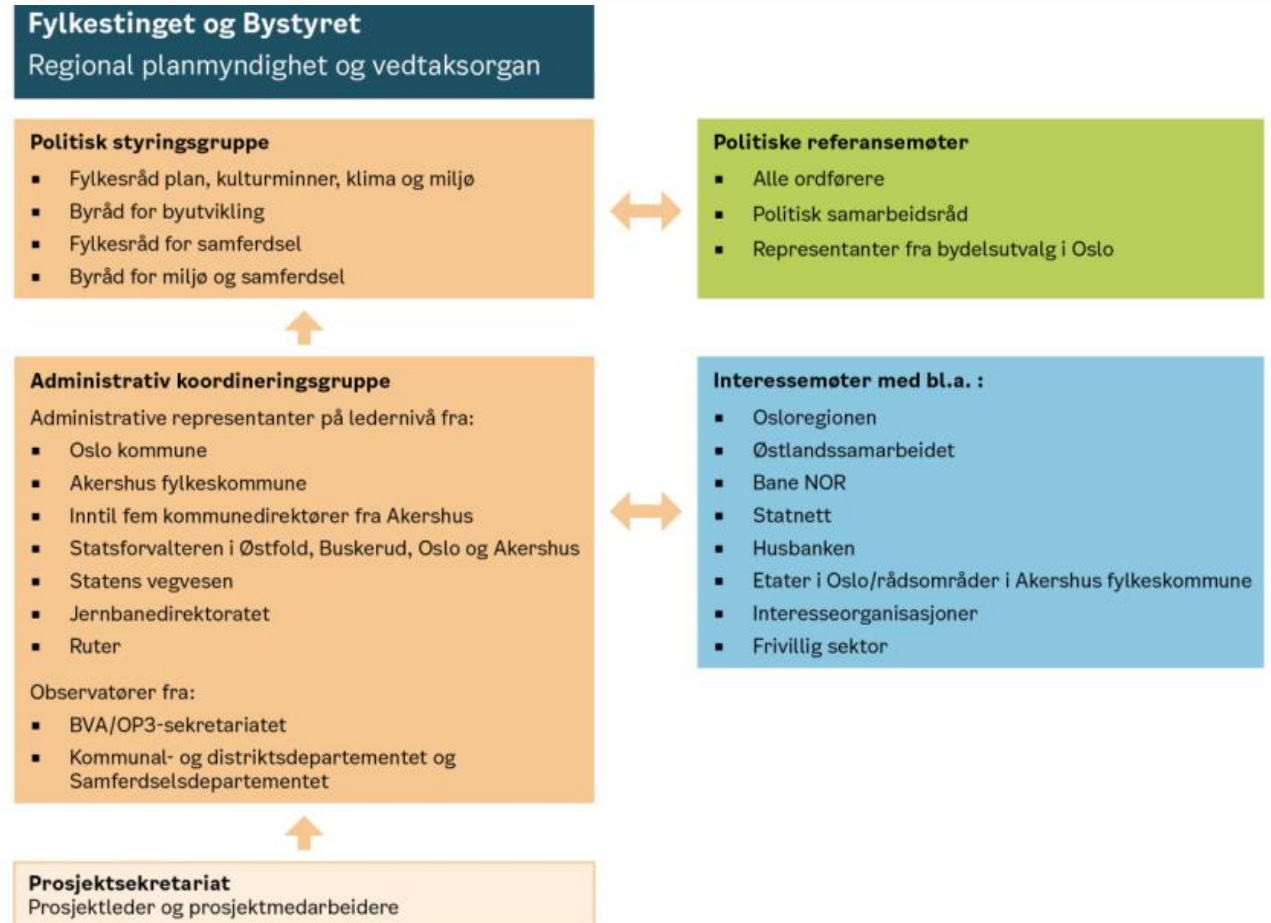

- Oppdatering av planen skal bygge videre på gjeldende plan
- Hovedgrepene som den bygger på skal ligge fast, men:
 - Må omfatte hele den nye geografien
 - Ta høyde for nye mål og føringer
 - Ta høyde for evaluering – ny tematikk
- I tillegg; gjennomgående prinsipper:
 - Tre bærekraftsdimensjoner
 - Samfunnssikkerhet
 - UFF-rammeverket (Unngå, flytte, forbedre)
- Ny planperiode til 2040 – og perspektiv mot 2060

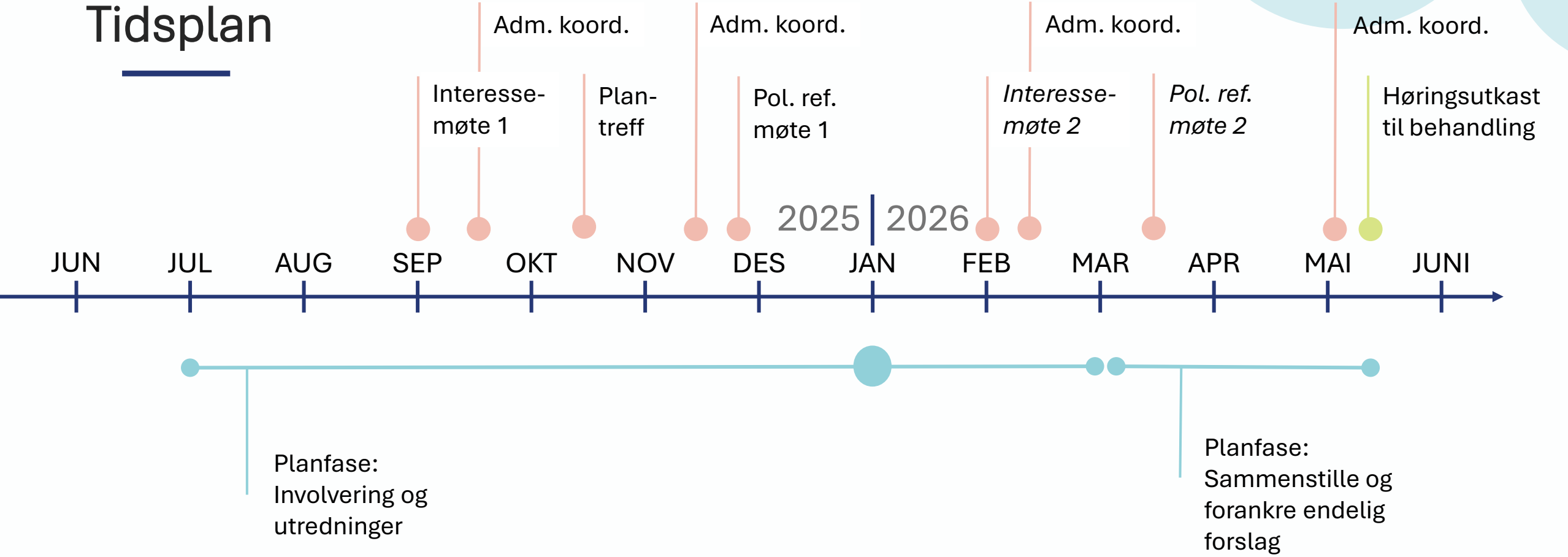
Organisering

Organiseringen består av:

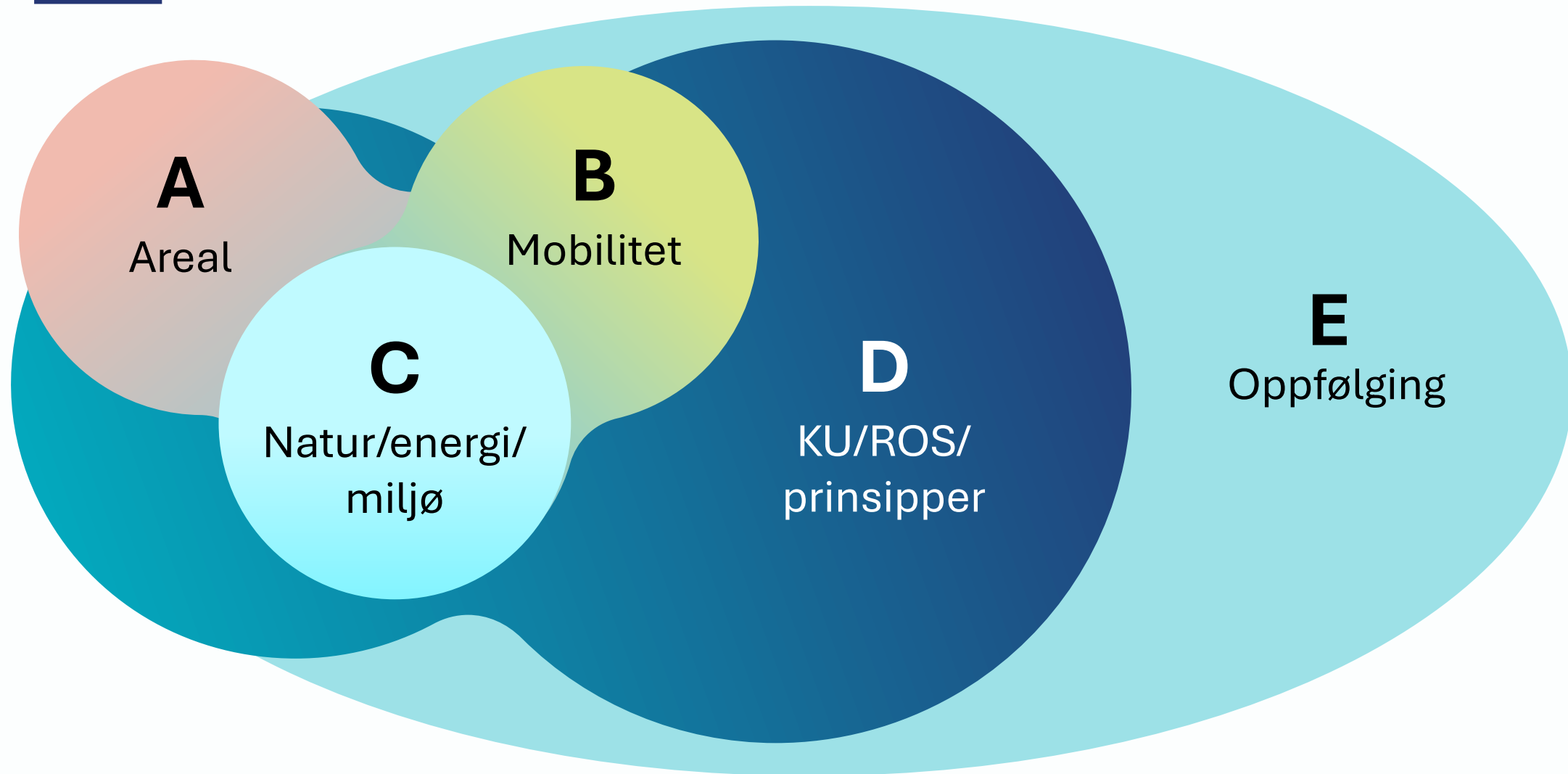
- Politisk styringsgruppe
- Administrativ koordineringsgruppe
 - Rælingen
 - Bærum
 - Lunner
 - Frogn
 - Asker
 - Ullensaker
- Programsekretariat
- Politisk referansemøte
- Interesse møter

Tidsplan

Arbeidspakker

Arbeidspakker - innhold

A Areal	B Mobilitet	C Natur, energi, miljø	D KU, ROS og prinsipper	E Oppfølging
Vekstfordeling	Mobilitetsstruktur	Masseforvaltning	Konsekvens- utredning og ROS	Styringsstruktur og strategiske prioriteringer
Regional senterstruktur	Parkering	Naturmangfold, regional grønn- struktur, jordvern	Gjennomgående prinsipper	Handlings- program
Kvalitet	Gods og logistikk	Oslofjorden		Veiledning
	Rett virksomhet på rett sted	Energi		Indikatorer

Intro til gruppearbeidet

Hvordan gruppearbeidet er lagt opp

- 10 min intro
- 30 min prosess
- 10 min innblikk/deling
- 10 min pause

Tiden styres fra scenen!

På bordene:

- RAMP-sekretærer noterer med PC
- Post-its / mobil

Foto: Stockfoto

Takt og tone

- La alle få komme til ordet
- Ta på kreativ hatt
- Vi er i en åpen fase
- Ingen skal bli bundet av innspill de kommer med i dag
- Vi er heller ikke et representativt utvalg på dette møtet

Foto: Stockfoto

Hvordan nå målene – tenke nytt og klokt

10.30-11.30

Hovedmål

Arealeffektivitet
og flerkjernet
utvikling

**Sosialt
bærekraftig by-
og stedsutvikling**

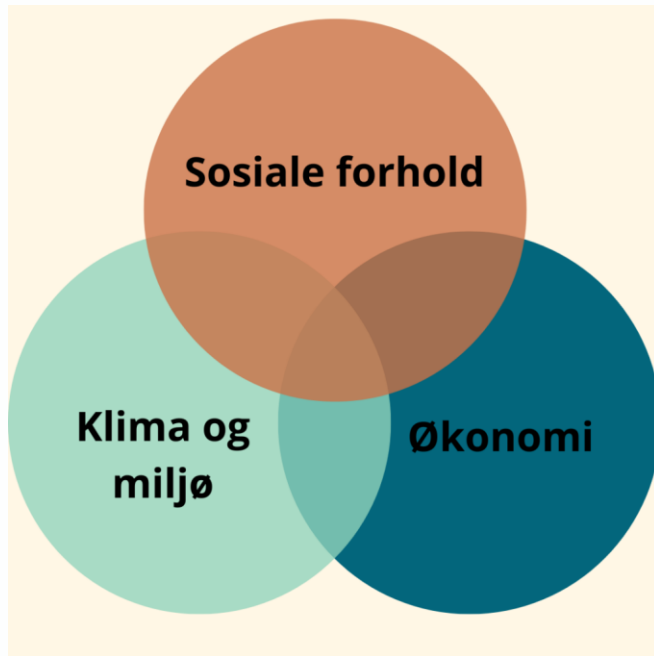
Effektivt, tilgjengelig og
miljøvennlig
mobilitetssystem

**Klima, natur,
kulturmiljø og
jordvern**

Konkurranskraften
til næringslivet

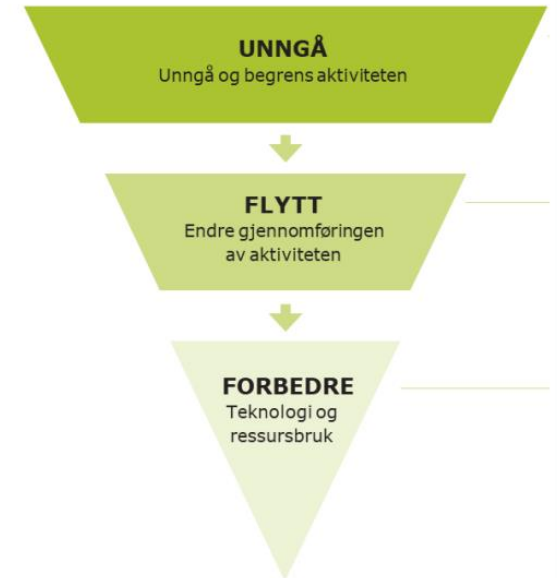
Bærekraft, samfunnssikkerhet og UFF

Figur: Bibliotekutvikling.no

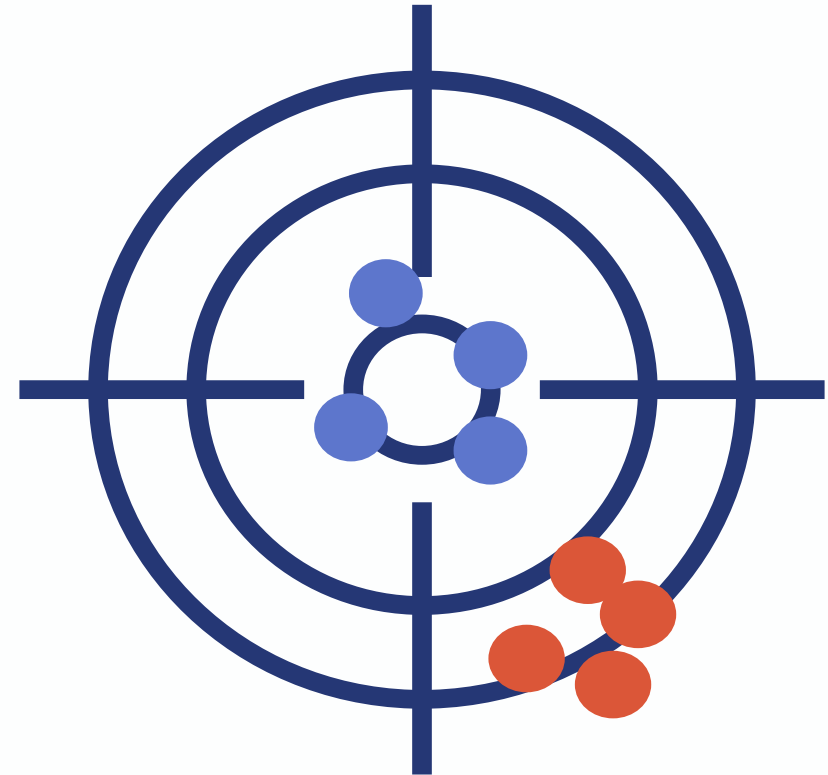
Figur: Nordkapp kommune

Figur: NOU 2023:25

Hvordan ser fremtiden ut og hvordan planlegge for den?

- Fremsynsmetodikk innebærer å utforske ulike perspektiver på hvordan fremtiden vil se ut – for så å legge opp et løp for hvordan vi kommer oss dit.
- Fremtiden er usikker!
- Trender, drivkrefter, overraskelser påvirker oss
- Vi planlegger for 2040 og med perspektiv til 2060.
- Hvordan ser samfunnet ut da?

Først: Hvordan ser 2040 ut for deg?

- Oppvarmingsøvelse!
- Tenk og noter for deg selv
- Presenter deg deretter for gruppa:
 - Navn og yrke/rolle i dag
 - Hva ved egen hverdag ser helt annerledes ut i 2040 enn i dag?

2 minutter:
Noter på lapp
stikkord om
hverdagen din i 2040.
7 minutter:
Presenter for gruppa.

Så: Hvordan ser 2060 ut?

- Spørsmål: Hvordan ser samfunnet i Oslo og Akershus ut i 2060?
 - Bruk stikkord til å beskrive hvordan du ser for deg regionen vår i 2060.
 - Tenk gjerne spesielt på: folk og hvordan vi er sammen, hvordan vi forflytter oss, naturen, hvordan vi bor med mer.

7 minutter:
Gule lapper
13 minutter:
Runde rundt bordet –
1-2 poeng per
deltaker
(sekretær noterer)

Menti.com
Kode:
2936
2557

Hvordan ser 2060 ut?

- Spørsmål: Hvilke konkrete handlinger har måttet til for å lykkes?
 - Øvelsen går ut på å tenke bakover.
 - Hvordan har regional plan for areal og mobilitet bidratt til utviklingen?

7 minutter:
Gule lapper
Runde rundt bordet –
13 minutter:
1-2 poeng per
deltaker
(sekretær noterer)

Menti.com
Kode:
2936
2557

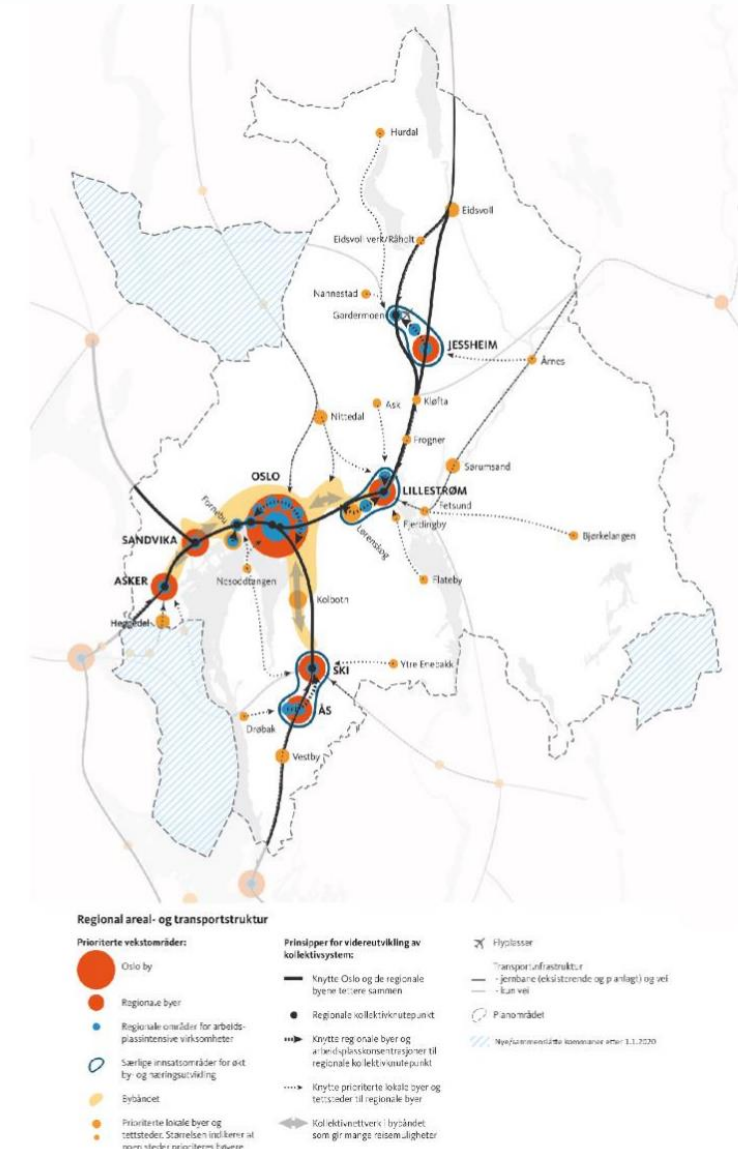

Lunsj

Regional senterstruktur

Hva er regional senterstruktur?

- ... et rammeverk for å styrke byer og steder i regionen og legge til rette for miljøvennlig mobilitet og bærekraftig arealbruk
- ... det strategiske kartet i dagens plan viser en flerkjernet regional senterstruktur, med et hierarki av prioriterte områder i regionen, og de viktigste transportlinjene mellom dem:
 - Byer og steder
 - Regionale kollektivknutepunkt
 - Sammenhengende byområder (bybåndet)
 - Konsentrasjon av arbeidsplasser
- Andre virkemidler i planen bygger videre på den regionale senterstrukturen

Planprogrammet setter rammen:

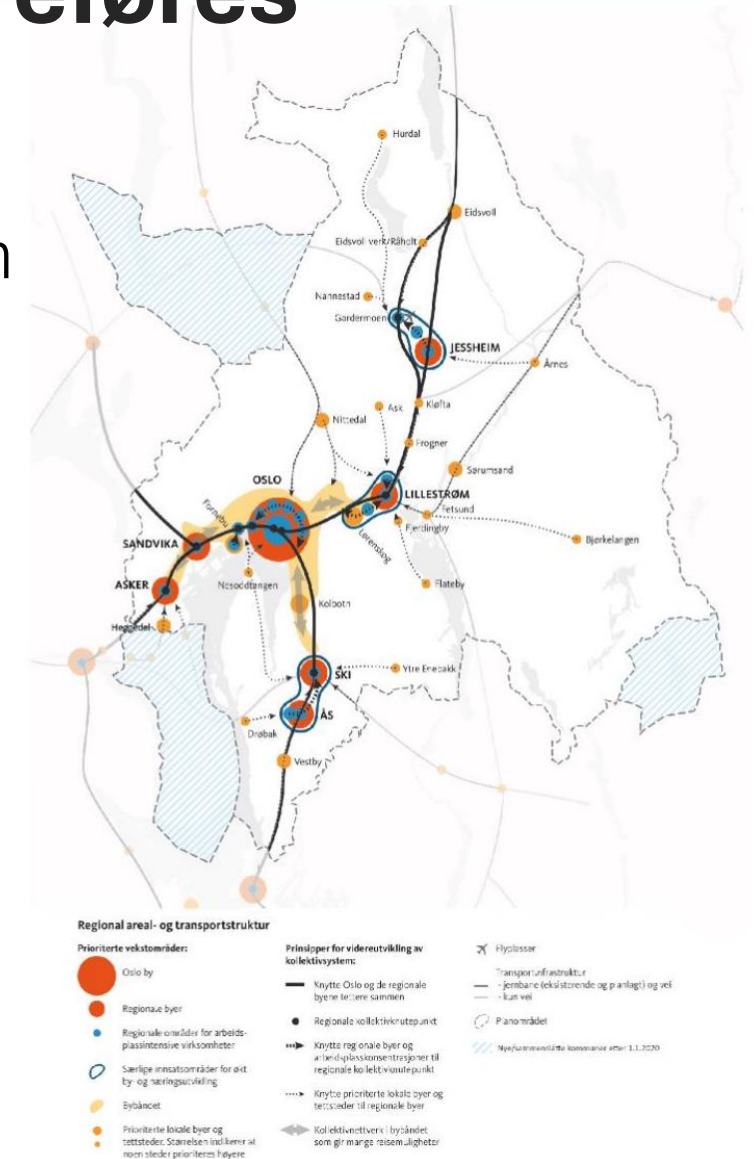
- «Den regionale areal- og transportstrukturen i gjeldende plan skal i hovedsak videreføres og tilpasses ny geografi i Akershus.»
- «Det strategiske kartet over regional areal- og transportstruktur formidler planens innhold på en enkel og helhetlig måte. Dette, sammen med planens oppbygning har bidratt til god forståelse av planens innhold, og er noe som vil videreføres og oppdateres.»
- «Tiltak for å forbedre og utnytte samferdselsinfrastrukturen og kapasiteten i kollektivsystemet skal vurderes.»
- «Transportsystemet skal utvikles i tråd med mål om tilgjengelighet, framkommelighet, sikkerhet, effektivitet, klima og miljø, og lavest mulig transportbehov.»

Forslag til prinsipper for regional senterstruktur

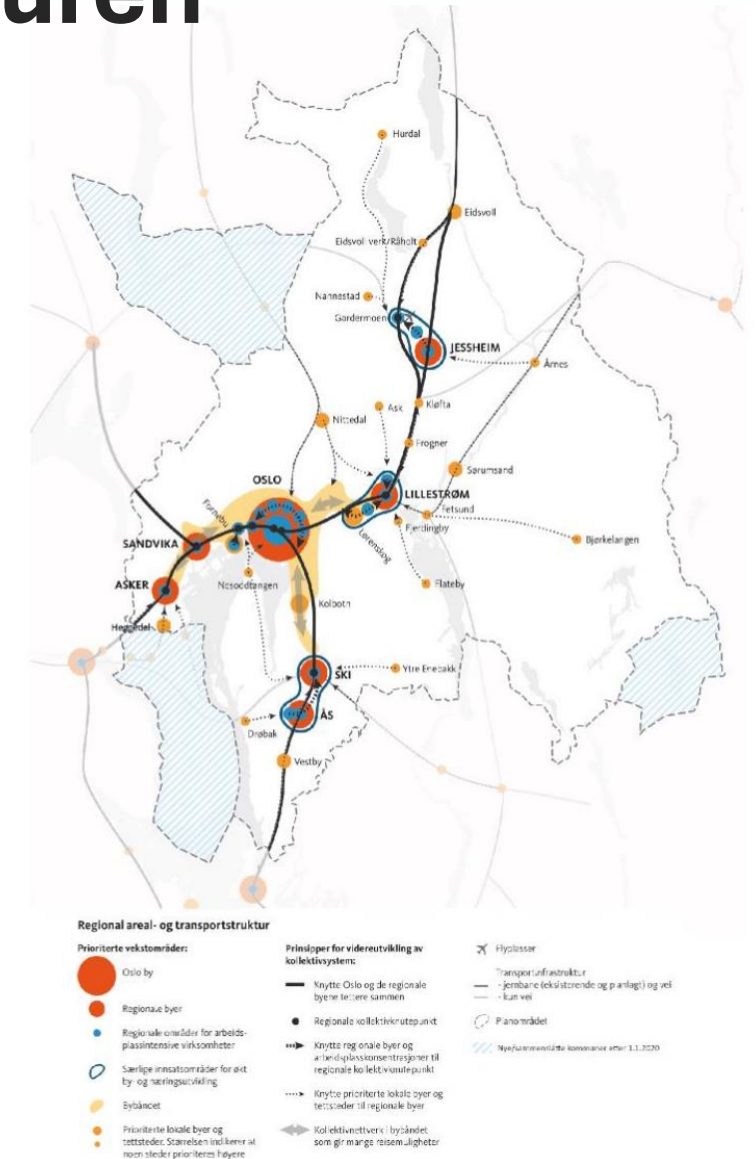
Prinsipp 1: Byer og steder i gjeldende regionale senterstruktur skal videreføres

- I tråd med målene om arealeffektivitet, flerkjernet utvikling og effektivt mobilitetssystem
- Videreføre langsiktig planlegging gir planmessig kontinuitet og forutsigbarhet for alle aktører
- Vurdere mindre justeringer

Prinsipp 2: Alle kommuner skal ha minst 1 sted i den regionale senterstrukturen

- Nye kommuner i Akershus
- Nye områder i forbindelse med kommunesammenslåing

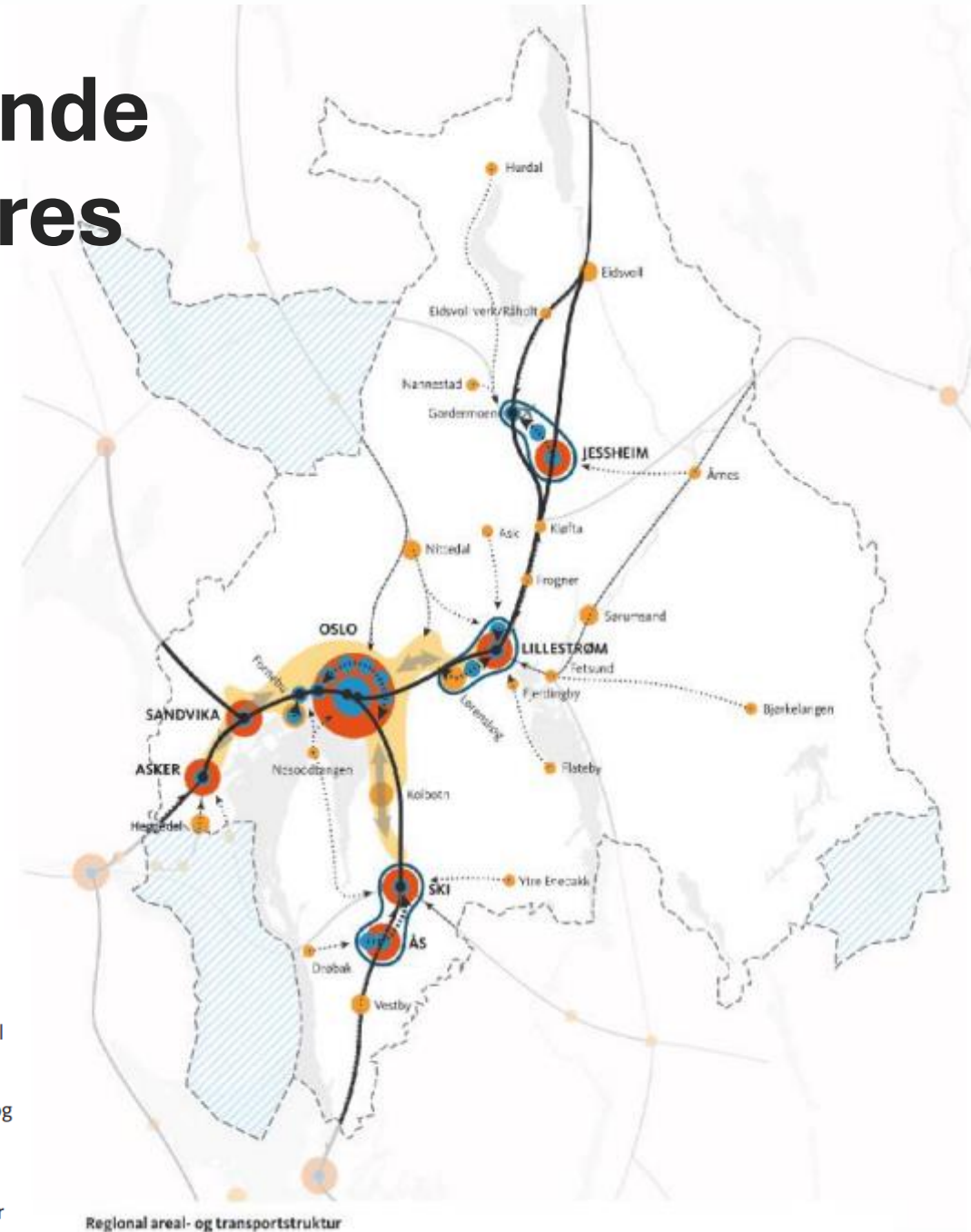

Prinsipp 3: Regionale kollektivknutepunkt i gjeldende senterstruktur skal videreføres

Regionale kollektivknutepunkt:

Asker, Sandvika, Lysaker, Skøyen, Nationaltheatret, Oslo S, Ski, Lillestrøm og Gardermoen.

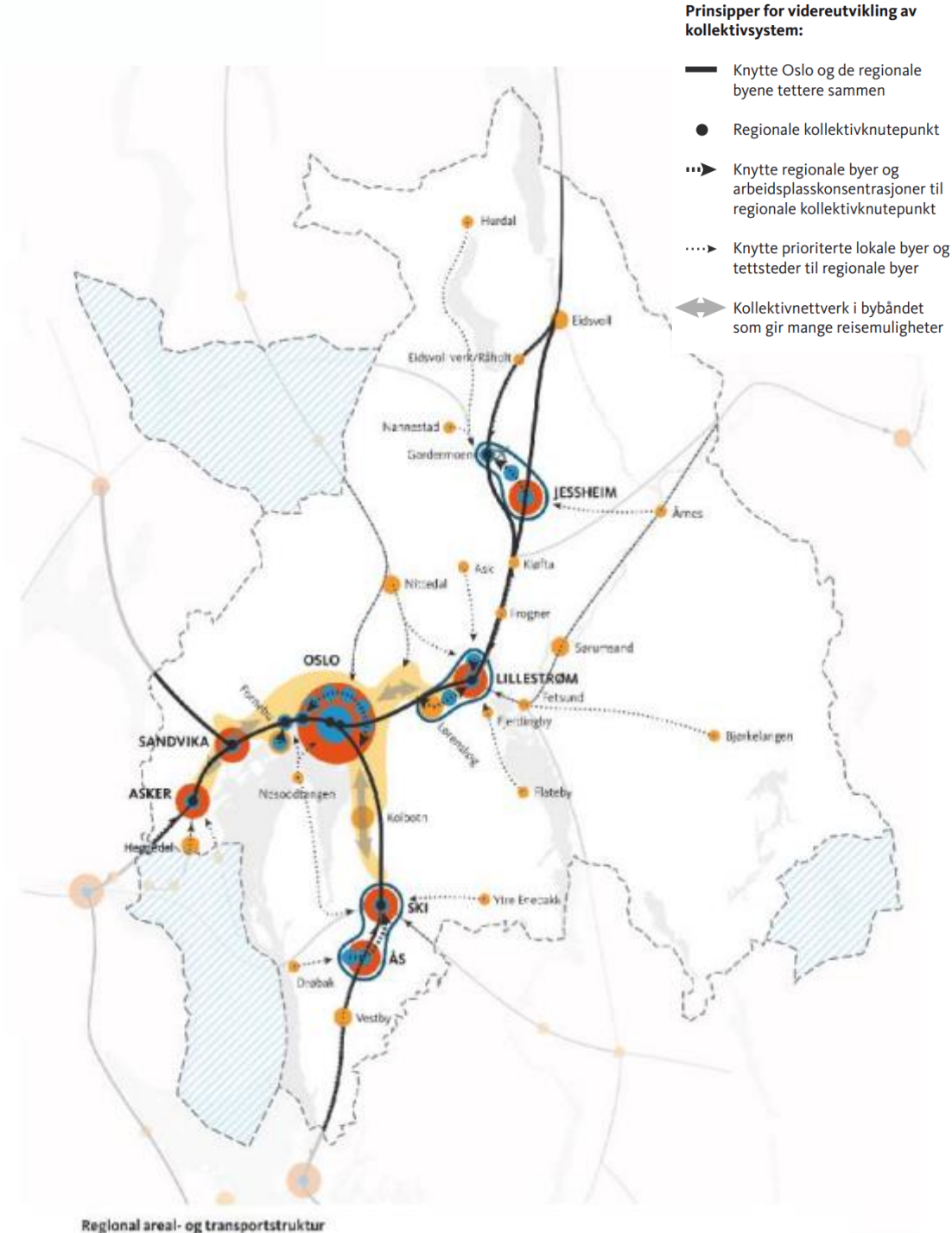
- Regionale kollektivknutepunkt
- Knytte regionale byer og arbeidsplasskonsentrasjoner til regionale kollektivknutepunkt
- ⋯➤ Knytte prioriterte lokale byer og tettsteder til regionale byer
- ↔ Kollektivnettverk i bybåndet som gir mange reisemuligheter

Prinsipp 4: Eksisterende kollektivstruktur skal vider

Fra gjeldende plan:

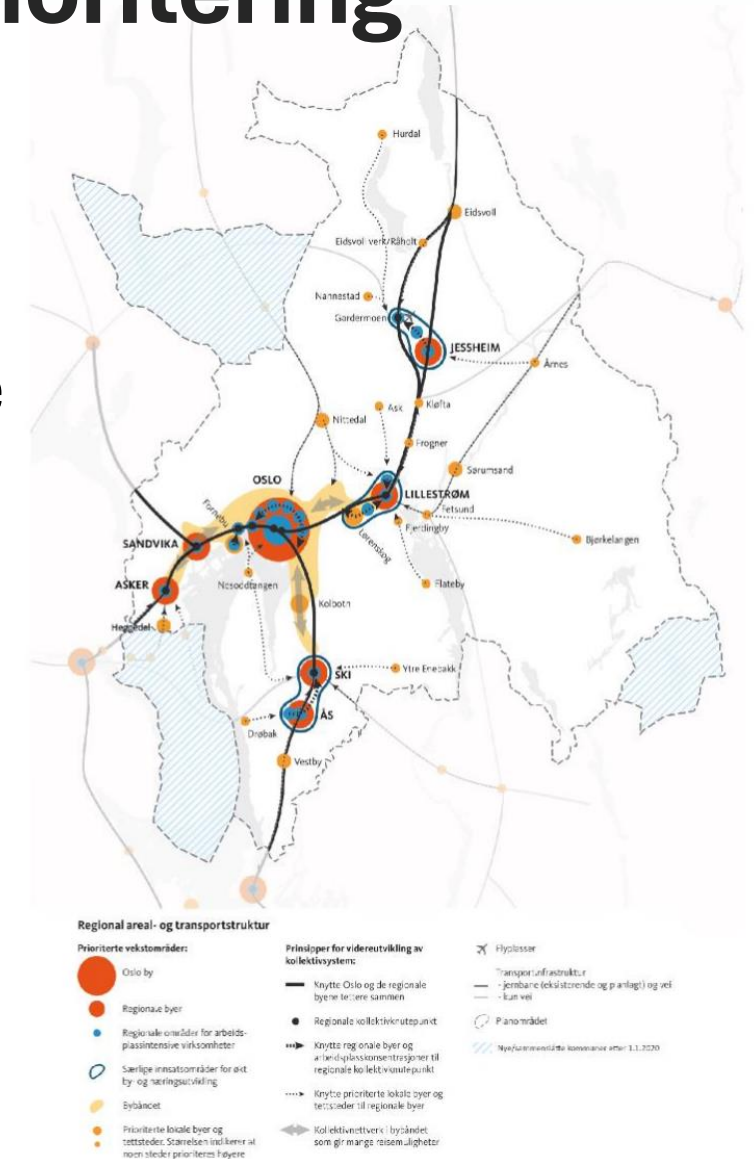
- Ulike transportmidler med ulike egenskaper (gange, sykkel, bane, buss, båt og bil) skal supplere hverandre og bidra til et transportsystem som binder regionen sammen.
- Kollektivsystemet skal styrke videre utvikling av den regionale arealstrukturen med jernbanen som "rygggrad", i tillegg til å betjene de reiseforbindelsene som er tunge i dag.
- Bussmating til tog skal samlet sett gi et bedre tilbud for reisende til Oslo og til regionale byer
- Kollektivtilbudet på kollektivforbindelsene som er markert i den regionale areal- og transportstrukturen skal styrkes i takt med befolkningsveksten i de prioriterte vekstområdene

Prinsipp 5: Den regionale senterstrukturen skal gjenspeile regionens felles prioritering

Fra gjeldende plan:

- Stat, fylke og kommune skal legge den regionale planen til grunn i sin planlegging og prioritering innen areal og mobilitet

Forslag til prinsipper samlet

Prinsipp 1: Byer og steder i gjeldende regionale senterstruktur skal videreføres

Prinsipp 2: Alle kommuner skal ha minst 1 sted i den regionale senterstrukturen

Prinsipp 3: Regionale kollektivknutepunkt i gjeldende regionale senterstruktur beholdes

Prinsipp 4: Eksisterende kollektivstruktur videreføres

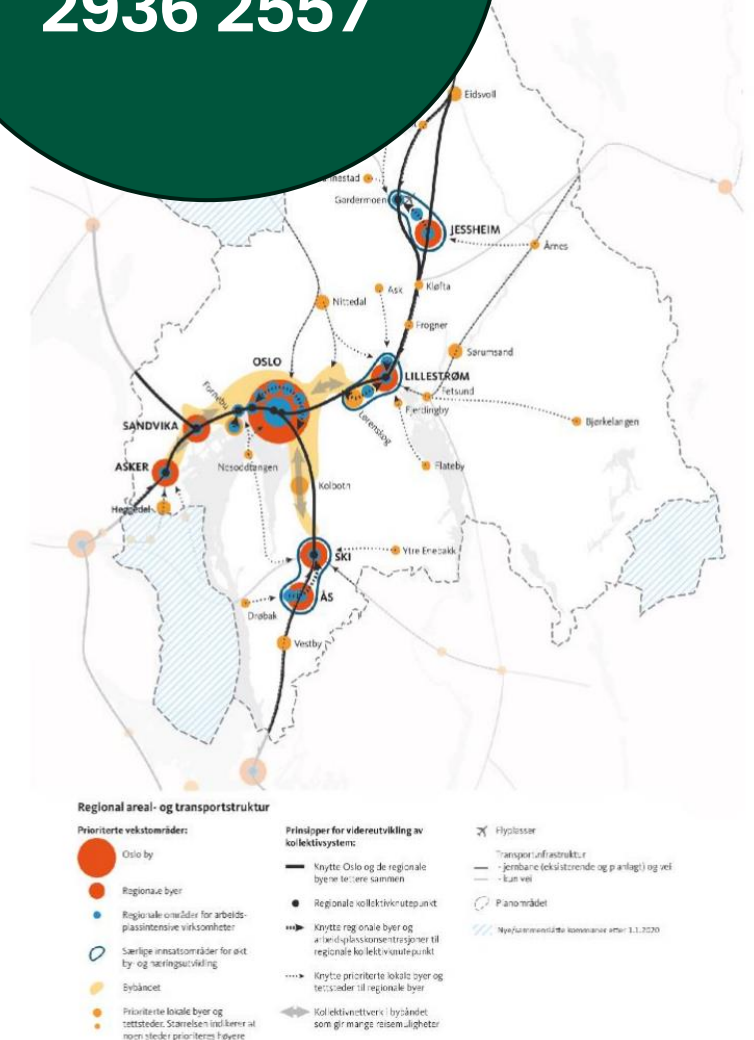
Prinsipp 5: Den regionale senterstrukturen skal gjenspeile regionens felles prioritering

Regional senterstruktur - prinsipper

Menti.com
Kode:
2936 2557

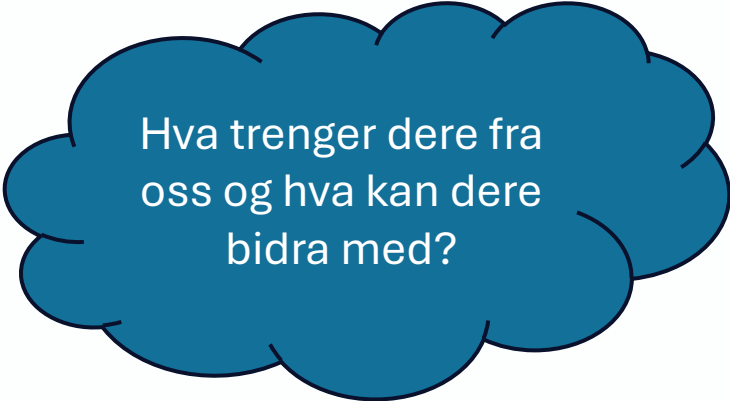
Hvor enig er du i at det enkelte prinsipp gir et godt grunnlag for å oppdatere det strategiske kartet?

10 minutter
Individuelt
Skala:
uenig<->enig

Regional senterstruktur som strategisk verktøy

Hva bør vi være særlig oppmerksomme på i det videre arbeidet med regional senterstruktur?

Hva trenger dere fra oss og hva kan dere bidra med?

20 minutter

- Tenke selv
- Runde rundt bordet
- Bordsekretær noterer i Menti

Vekst og vern

Utgangspunktet: Vekst foran vern og vern foran vekst

A3: INNENFOR PRIORITERTE VEKSTOMRÅDER BØR VEKST GÅ FORAN VERN

A3

Strategien innebærer

Vekst bør gå foran vern av jordbruksområder og regional grønnstruktur i de prioriterte vekstområdene.

Statlige og regionale myndigheter skal bidra i prosessen rundt fastsetting av en langsiktig grønn grense rundt hvert enkelt vekstområde.

R8

Langsiktig grønn grense for prioriterte vekstområder

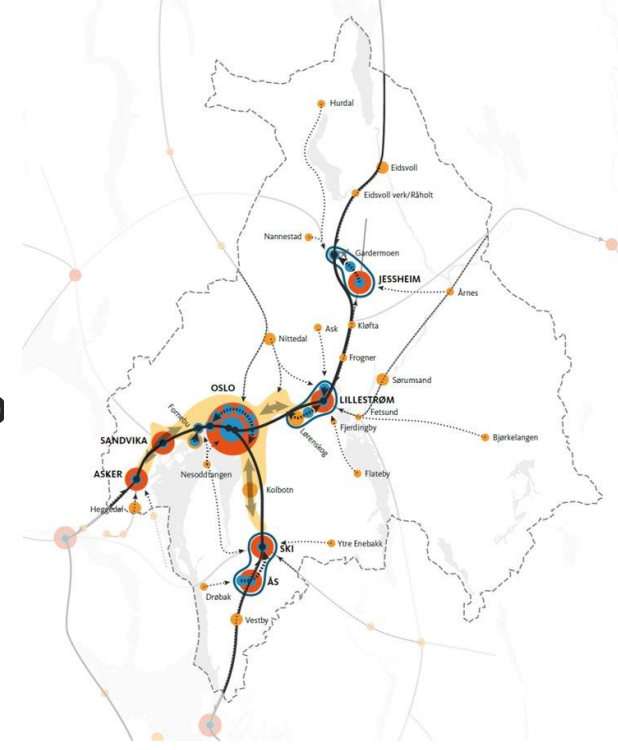
A4: UTENFOR PRIORITERTE VEKSTOMRÅD BØR VERN GÅ FORAN VEKST

A4

Strategien innebærer

Hensynet til bevaring av viktige arealverdier utenfor de prioriterte vekstområdene styrkes. Viktige arealverdier er jordbruksarealer, kulturminner og kulturmiljø, og regional grønnstruktur for biologisk mangfold og friluftsliv.

Uregulerte utbyggingsområder som ikke er i tråd med planen vurderes ved revisjon av kommuneplanens arealdel (R5).

R9

Jordbruksareal og regional grønnstruktur utenfor prioriterte vekstområder

Hensyn til viktige arealverdier, herunder jordbruksareal, kulturminner og kulturmiljø, og regional grønnstruktur for biologisk mangfold og friluftsliv, som ligger utenfor de prioriterte vekstområdene skal prioriteres foran utbygging. Hensynet skal kun avvikes dersom infrastrukturutbygging har avgjørende betydning for utvikling av regionalt kollektiv- eller godstransportsystem.

Gjeldende lovverk som omhandler vern av viktige arealverdier håndheves strengt utenfor prioriterte vekstområder.

Føringer i planprogrammet:

Hva skal vurderes eller utredes?

- Vurdere hvordan hensynet til jordvern og naturområder kan styrkes.
- **Prinsippet om at vekst skal gå foran vern i vekstområder må vurderes på nytt.**
- Virkemidler: Planvask, arealnøytralitet, naturrestaurering og arealregnskap må vurderes i planprosessen. Uff-rammeverket må konkretiseres.
- Hvorvidt man skal tillate nedbygging av natur for å øke produksjonen av fornybar energi må også adresseres i planarbeidet.

Planprogram

Regional plan for areal og mobilitet i Oslo og Akershus

Oslo og Akershus frem mot 2060

Utgangspunktet: Vekst foran vern og vern foran vekst

INNENFOR PRIORITERTE VEKSTOMRÅDER
BØR VEKST GÅ FORAN VERN

A3

Strategien innebærer

Vekst bør gå foran vern av jordbruksområder og regional grønnstruktur i de prioriterte vekstområdene.

Statlige og regionale myndigheter skal bidra i prosessen rundt fastsetting av en langsiktig grønn grense rundt hvert enkelt vekstområde.

R8

Langsiktig grønn grense for prioriterte vekstområder

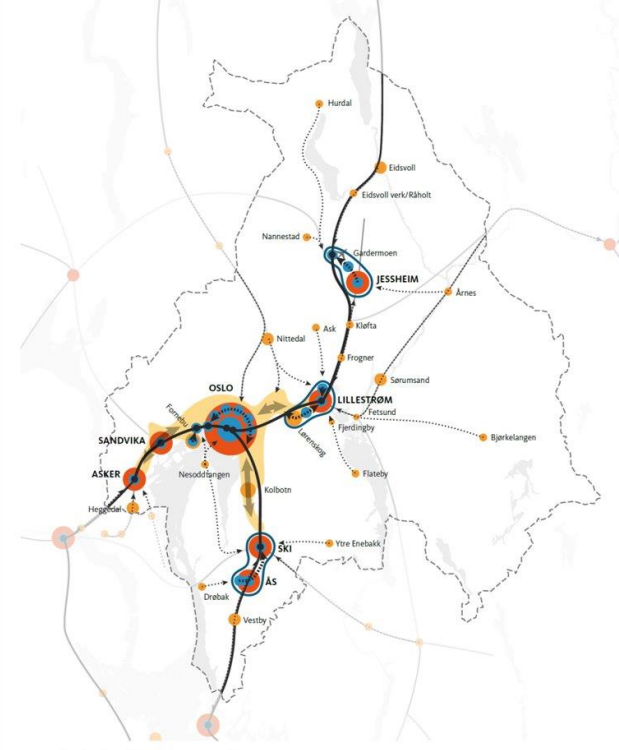
UTENFOR PRIORITERTE VEKSTOMRÅDER
BØR VERN GÅ FORAN VEKST

A4

Strategien innebærer

Hensynet til bevaring av viktige arealverdier utenfor de prioriterte vekstområdene styrkes. Viktige arealverdier er jordbruksarealer, kulturminner og kulturmiljø, og regional grønnstruktur for biologisk mangfold og friluftsliv.

Uregulerte utbyggingsområder som ikke er i tråd med planen vurderes ved revisjon av kommuneplanens arealdel (R5).

R9

Jordbruksareal og regional grønnstruktur utenfor prioriterte vekstområder

Hensyn til viktige arealverdier, herunder jordbruksareal, kulturminner og kulturmiljø, og regional grønnstruktur for biologisk mangfold og friluftsliv, som ligger utenfor de prioriterte vekstområdene skal prioriteres foran utbygging. Hensynet skal kun avvikes dersom infrastrukturutbygging har avgjørende betydning for utvikling av regionalt kollektiv- eller godstransportsystem.

Gjeldende lovverk som omhandler vern av viktige arealverdier håndheves strengt utenfor prioriterte vekstområder.

Alternativ 1: Beholde gjeldende strategi

Vekst bør prioriteres, men det er ikke fritt fram ...

Når vekst skal gå foran vern av jordbruksarealer og regional grønnstruktur er det visse forutsetninger som må oppfylles:

- Potensialet for fortetting og transformasjon i eksisterende byggeområde er planlagt utnyttet.
- Nye arealer som ønskes tatt i bruk gis en høy arealutnyttelse. Dette vil begrense behovet for å utvide byggeområdet.
- En utvidelse av byggesonen er nødvendig for å nå vekstmålet for det prioriterte vekstområdet mot 2030.

R8

Langsiktig grønn grense for prioriterte vekstområder

I kommuneplanens arealdel forventes det at det defineres en langsiktig avgrensning av de prioriterte vekstområdene med utgangspunkt i dagens byggegrense. Avgrensningen fremgår av plan-kart eller temakart, og defineres på grunnlag av ønsket langsiktig utvikling av stedet. Prinsipper om gangavstand mellom viktige funksjoner er et viktig kriterium for fastsetting av grensen. Resultat og metode dokumenteres.

Innenfor avgrensningen av prioriterte vekstområder vektlegges utbyggingshensyn sterkere enn vern av jordbruksområder og regional grønnstruktur i et helhetlig samfunnsperspektiv. Hvis utbyggingshensyn skal gå foran vern er det forutsatt at:

- potensialet for fortetting og transformasjon i vekstområdet er utnyttet
- nye arealer som ønskes tatt i bruk til byggeområder har høy arealutnyttelse
- en utvidelse av byggesonen er nødvendig ut fra mål for bolig- og arbeidsplassvekst i prioriterte vekstområder

Alternativ 2: Revidere A3

INNENFOR PRIORITERTE VEKSTOMRÅDER
BØR VEKST GÅ FORAN VERN

A3

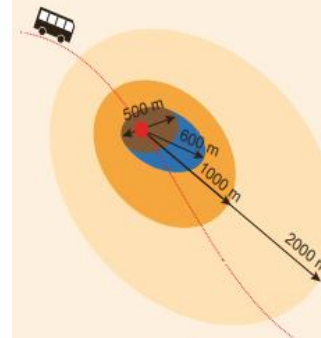
Strategien suppleres med nye føringer for å balansere vekst og vern i prioriterte vekstområder

F.eks.

- Føringer om strengere vern av:
 - Utvalgte naturtyper, verdsetting
 - Dyrka mark
- Ulike føringer for ulike typer vekstområder:
 - Regionbyer, bybåndet og regionale kollektivknutepunkt vs. lokale byer og tettsteder
 - Avstand til knutepunkt
- Andre virkemidler/prosesskrav:
 - Føringer om arealregnskap, planvask

Gangavstand

Gangavstand bør være styrende for hvor arealutvikling skal skje, og hvor i bybånd, byer og tettsteder ulike funksjoner skal ligge. Anbefalte avstander:

- **Sentrumsområder:** Hele området innenfor 500 m (unntak Oslo). Kollektivknutepunkt bør ligge sentralt.
- **Arbeidsplasser:** < 600 m til sentralt kollektivknutepunkt.
- **Boliger:** < 1 km til sentralt kollektivknutepunkt, < 2 km i regionale byer.

Regional areal- og transportstruktur

Prioriterte vekstområder:

- Oslo by
- Regionale byer
- Regionale områder for arbeidsplassintensive virksomheter
- Særlige innsatsområder for økt by- og næringsutvikling
- Bybåndet
- Prioriterte lokale byer og tettsteder. Størrelsen indikerer at noen steder prioriteres høyere
- Regionale kollektivknutepunkt

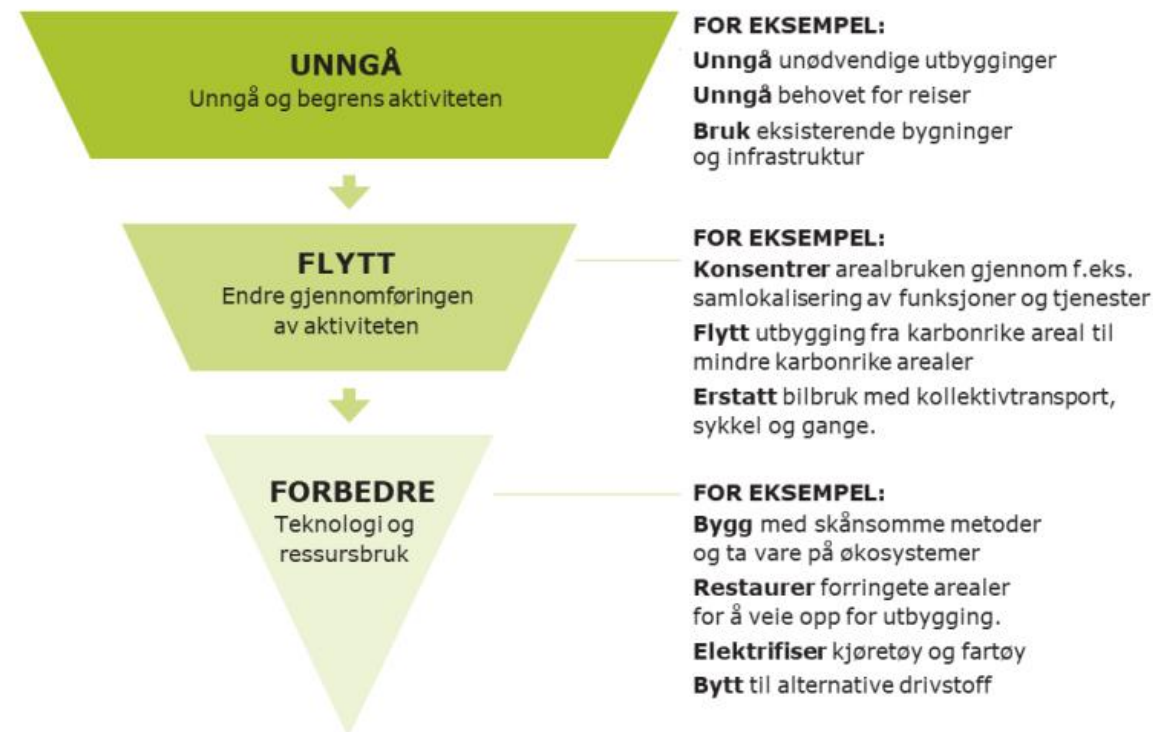
Alternativ 3: Arealnøytralitet i hele planområdet

- A3 og A4 erstattes av en felles strategi for hele planområdet basert på UFF-rammeverket og arealnøytralitet.
- Vern prioriteres foran vekst.

Hva er arealnøytralitet?

å stanse tap av natur og restaurere like mye natur som bygges ned.

Kilde: Regjeringen

Figur 3: En illustrasjon på hvordan tiltaksrammeverket «UFF» kan gjelde for areal og mobilitet. Basert på NOU 2023: 25.

Tre alternativer

1. Beholde gjeldende strategi (A3) – Strengere praktisering av grønn grense
2. Revidere gjeldende strategi (A3) – Strategien suppleres med nye føringer for å balansere vekst og vern i prioriterte vekstområder
3. Ny strategi – Arealnøytralitet i hele planområdet (vern foran vekst)

Spørsmål til diskusjon

1. Hva er styrker og svakheter ved de ulike tilnærmingene? Hva må vi vurdere for å gå videre med alternativet? (20 min)

Tre alternativer for videre arbeid

1. Beholde gjeldende strategi (A3) – Strengere praktisering av grønn grense
2. Revidere gjeldende strategi (A3) – Strategien suppleres med nye føringer for å balansere vekst og vern i prioriterte vekstområder
3. Ny strategi – Arealnøytralitet i hele planområdet (vern foran vekst)

Spørsmål til diskusjon

1. Hva er styrker og svakheter ved de ulike tilnærmingene? Hva må vi vurdere? (20 min)
2. Hvor er det skoen trykker? Hvor (og hvorfor) bygger vi ned natur som burde vært vernet? (20 min)

Til sist...

- Prioriter: hvilket alternativ har du mest tro på?
1. Beholde gjeldende strategi (A3) – Strengere praktisering av grønn grense
 2. Revidere gjeldende strategi (A3) – Strategien suppleres med nye føringer for å balansere vekst og vern i prioriterte vekstområder
 3. Ny strategi – Arealnøytralitet i hele planområdet (vern foran vekst)

Menti.com
Kode:
2936 2557

Neste interesselsemøte – vinter 2026

Innspill til neste møte?

- Hvordan kan vi legge opp neste møte?
 - Er det ønskelig med heldagsmøte - to timer til og mer gruppearbeid?
 - Andre som bør med?
-
- Lysark og oppsummering av innspill sendes ut i etterkant av møtet.
 - Del gjerne videre med andre

Menti.com
Kode:
2936 2557

Takk for i dag

Følg med på plansamarbeidet.no